

Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

L0380
Christelijke Woningstichting Patrimonium
t.a.v. het bestuur
Postbus 907
9700 AX Groningen

**Inspectie Leefomgeving en
Transport**
Autoriteit woningcorporaties
Graadt van Roggenweg 500
Utrecht
Postbus 16191
2500 BD Den Haag
www.ilent.nl

Datum 29 november 2022
Betreft Toezichtbrief Autoriteit woningcorporaties 2022

Contactpersoon

Geacht bestuur,

Datum
29 november 2022

Hierbij ontvangt u de toezichtbrief over het onderzoek dat ik naar uw corporatie heb uitgevoerd. De basis daarvoor is het [gezamenlijk beoordelingskader](#) van de Autoriteit woningcorporaties (Aw) en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). In de bijlage vindt u een algemene beschrijving van onze aanpak en tevens treft u daar een overzicht aan van de documentatie die ik voor dit onderzoek gebruikt heb.

Ons Kenmerk
H563699

Conclusie

De risico inschatting voor uw corporatie is laag op alle onderdelen van het beoordelingskader, behalve op het onderdeel Governance - organisatie en interne beheersing - managementsystemen. De Aw beoordeelt dit als een midden risico. Deze beoordeling geeft de Aw geen aanleiding tot het doen van interventies of het maken van toezichtafspraken.

Voorgaande beoordelingen

In de oordeelsbrief 2021 van 11 november 2021 heeft de Aw volgende toezichtafpraak opgenomen:

- In de tweede helft van 2022 zal de Aw een toezichtgesprek met de bestuurder [REDACTED] om (o.a.) de voortgang inzake interne beheersing en risicomanagement te bespreken.'

Op 26 oktober 2022 heeft de Aw bij Patrimonium twee gesprekken gevoerd. Dit betrof een gesprek met bestuurder en [REDACTED] van de RvC en een apart gesprek met [REDACTED]. Uit deze gesprekken komt het beeld naar voren dat de werkorganisatie belangrijke stappen zet om te komen tot een verbetering van de interne beheersing en risicomanagement. Verderop in de brief (onderdeel organisatie en beheersing; managementsystemen) zal ik hier nader op in gaan.

Governance – Gedrag en cultuur

Vanuit de Governance inspectie in september 2021 concludeerde de Aw dat de interne beheersing en het risicomanagement bij Patrimonium een punt van aandacht is. Patrimonium is daarnaast van oudsher een hechte organisatie met een familiere cultuur. Zowel Aw als Patrimonium onderkennen dat een verdere verbetering van de interne beheersing niet alleen bereikt wordt door het verder ontwikkelen en aanscherpen van managementsystemen. Bestuurder van Patrimonium, gesteund door RvC en MT, zet stevig in op het transformeren van de huidige cultuur waarin men elkaar beperkt aanspreekt en waar zaken en processen maar in beperkte mate formeel zijn vastgelegd naar een professionele meer zakelijke cultuur.

Op basis van het toezichtgesprekken op 26 oktober 2022 heeft de Aw de indruk dat de gewenste transformatie ten aanzien van cultuur en gedrag zich in positieve zin ontwikkelt en op draagvlak binnen de werkorganisatie kan rekenen.

BIJLAGE TOEZICHTBRIEF 2022

Gezamenlijk beoordelingskader

Bij het onderzoek richt de Aw zich op de governance van uw organisatie. Het WSW richt zich op het bedrijfsmodel. Gezamenlijk beoordelen we de financiële continuïteit van uw corporatie.

Inspectie Leefomgeving en Transport
Autoriteit woningcorporaties

Integraal toezicht

De Aw houdt integraal toezicht. Dit betekent dat verschillende risicogebieden in onderlinge samenhang worden onderzocht. Rechtmatigheid en integriteit zijn geen onderdeel van het gezamenlijk beoordelingskader Aw-WSW, maar wel onderdeel van het integrale Aw toezicht.

Datum
16 november 2022

Ons Kenmerk
H563699

De Aw toetst daarnaast jaarlijks op rechtmatigheid. Deze toets richt zich in ieder geval op de onderdelen passend toewijzen, staatssteun, huursom en WNT. Voor deze beoordeling maakt de Aw gebruik van de gegevens van de verantwoordingsinformatie (dVi). De conclusies daarvan staan niet in deze brief, maar u ontvangt daarover uiterlijk 1 december een aparte brief.

Risicogerichte aanpak

De planning en uitvoering van het onderzoek is gebaseerd op een risicobenadering. Daarbij is het streven om jaarlijks voor elke corporatie een onderzoek op basis van het gezamenlijk beoordelingskader uit te voeren.

Als op basis van het onderzoek wordt ingeschat dat het risico laag is, zal de inhoud van de toezichtbrief beknopt zijn; de brief vermeldt dan dat er geen aanleiding is tot het verrichten van nader onderzoek.

Als sprake is van een verhoogd risico, zal daar in deze brief nader op worden ingegaan. Op deze onderdelen benoemt de brief dan vervolgfafspraken, actiepunten, aandachtspunten en/of interventies.

Resultaten vergelijken

De Aw heeft het [opendata-dashboard](#) uitgebreid met nieuwe onderwerpen. De data voor het dashboard komt uit de jaarlijkse prognose- en verantwoordingsinformatie (dPi en dVi) die woningcorporaties aanleveren bij de Aw. In het dashboard kan u per onderdeel een vergelijking maken met de woningmarktregio, corporaties onderling, grootteklasse en afgezet tegen het gemiddelde van Nederland. Hierdoor is het mogelijk om verdiepende analyses uit te voeren.

Gebruikte informatie

In het onderzoek heb ik gebruik gemaakt van de volgende informatie:

- dVi gegevens 2021
- dPi gegevens 2021
- Jaarverslag 2021
- Accountantsverslag 2021
- Managementletter 2021
- Meerjarenbegroting 2022 en verder
- Voorgaande oordelen Aw
- Uitkomst meest recente visitatie, inclusief bestuurlijke reactie daarop
- Onderzoekresultaten WSW
- Toezichtgesprek 26 oktober 2022